

De klok staat stil op vijf voor twaalf

Column: Voor de klas

Columns - 5 november 2018 - Auteur: Iduna Paalman

Hij praat wel een beetje snel, vinden ze. Hij heeft het over *Klimawandel* en *Arbeiteraufstand*. Dat vinden ze gekke woorden. Maar het grootste gedeelte van het interview hebben ze meegekregen: Robert Habeck, partijvoorzitter van Bündnis 90/Die Grünen, grote winnaar bij de *Landtagswahl* in Hessen, is niet bang voor revolutie.

Of zij zelf bang zijn voor revolutie, vraag ik ze in de pauze. Het groepje derdeklassers van een middelbare school in Amsterdam kijkt me glazig aan. We zijn op het evenement '[Sociale bewegingen '18-'68-'18](#)' in de Melkweg, een middag vol sessies over de revoluties van toen en nu. Het programmaonderdeel met Robert Habeck is net afgelopen. Ik heb daarin de theaterlezing geleid waarin verschillende scènes van Habecks toneelstuk 'Neunzehnachtzehn' gelezen werden. Habeck schreef in dat toneelstuk over de matrozenopstanden in 1918, aangevoerd door een klein groepje Noord-Duitse arbeiders. De opstand had de novemberrevolutie en de val van de laatste keizer van Duitsland tot gevolg. Naast studenten en geïnteresseerde volwassenen zaten er ook een stuk of tien middelbare scholieren in de zaal. Of ze het begrepen hebben, wil ik nu weten. Wát ze ervan begrepen hebben.

Columnserie 'Voor de klas'

Docenten Duits zijn schaars. Met verschillende initiatieven wordt geprobeerd het vak aantrekkelijker te maken. Duitslandweb volgt beginnend docent Duits Iduna Paalman die over haar leservaringen schrijft.

"Ik vind die revoluties wel leuk," zegt een van de leerlingen.

"Die Habeck is een soort Jesse Klaver," zegt een ander. "Maar dan ietsje stoerder."

"Ik heb begrepen wat hij zei over dat het nooit vijf over twaalf is," zegt een meisje. Als ze dat zegt, herinner ik me ineens haar naam weer. Ik heb haar twee jaar geleden, in de brugklas, lesgegeven. De leerlingen zitten op de school waar ik mijn onderwijs carrière begon. Ik herkende ze direct.

"Hoe bedoel je: nooit vijf over twaalf?" vraagt haar vriendinnetje.

"Nou," zegt het meisje, "dat zei hij toch? Hij zei: het is altijd vijf vóór twaalf. De klok is stil blijven staan op vijf voor twaalf. Een revolutie kan altijd, het is nooit te

laat."

"Dat klopt," zeg ik. "Een revolutie kan altijd."

Dan vraag ik hoe het met ze gaat. Ze beginnen te zuchten: ze moeten zó veel leren. Toetsweken zijn er alleen in de bovenbouw, maar hoeveel toetsen zij nu hebben, per week, dat zou niet moeten mogen. Zij hebben nu gewoon meerdere toetsweken achter elkaar zonder dat dat toetsweken heten.

"Dan kun je er beter één hebben, één echte toetsweek, dan ben je er daarna weer vanaf," zegt een leerling.

Ik zie dat hun docent, die naast ze staat, instemmend knikt. "Ja, het is eigenlijk belachelijk," zegt hij.

"Maar wacht eens even kinders," zeg ik. "Wat hebben we nou net geleerd?"

Het meisje van wie ik de naam weer weet zegt: "Een revolutie kan altijd."

"Een revolutie kan altijd," herhaal ik.

Even denk ik aan alle collega's die met een burn-out thuis zitten, de revoluties die nodig zijn om van het onderwijs een minder belastende baan te maken. Ik kijk naar de leerlingen, naar het publiek dat geestdriftig in het programmaboekje bladert, en dan naar Robert Habeck, die naast ons een glaasje water drinkt. Het kan, denk ik. Het kán. Altijd.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/28998/de-klok-staat-stil-op-vijf-voor-twaalf>